

บทที่ 3

การนำหลักสูตรมาใช้ในการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่งของหลักสูตร คือการนำหลักสูตรมาใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งหลักสูตรจะต้องประกอบด้วยโครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ รายละเอียดกระบวนการวิชาแนวทางการวัดและประเมินผล ที่จะช่วยให้ครูสามารถตัดสินใจในการวางแผนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดเตรียมเนื้อหาวิชา และอุปกรณ์การสอน รวมทั้งให้ความรู้และสอดแทรกจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษา เข้าใจแนวคิด รูปแบบ และองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตรของแต่ละวิชาก่อนที่จะดำเนินการสอน จึงจะทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ของหลักสูตรได้

ขอบเขตของหลักสูตร (Scope)

ขอบเขตของหลักสูตรในแต่ละวิชาจะช่วยให้ผู้สอนสามารถตัดสินใจได้ว่าควรจะดำเนินการสอนในเรื่องอะไรบ้าง และละเว้นในเรื่องใดที่ไม่เกี่ยวข้องกัน ขอบเขตของหลักสูตรจะทำให้ผู้สอนทราบถึงหัวข้อเรื่อง (themes) หัวข้อย่อย (topics) ข้อเท็จจริง(facts) ทำให้สามารถกำหนดเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การจัดเตรียมคำถามและการประเมินผลสำหรับหัวข้อเรื่องนั้นๆได้ การพิจารณาขอบเขตของหลักสูตรสามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบคือ

1. หลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา (Subject and cognitive-oriented Curriculum) จะเป็นการกำหนดขอบเขตของหลักสูตรโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ในด้านทฤษฎี หลักการ และแนวคิดต่างๆทางด้านเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอนจะเน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในด้านเนื้อหาวิชา สำหรับแนวทางการดำเนินการสอนจะเป็นรูปแบบของการบรรยายเนื้อหาวิชา ร่วมกับการให้ผู้เรียนได้ศึกษา คิดค้นแนวคิดต่างๆ การแก้ไขปัญหา ตลอดจนการให้ผู้เรียนได้รวมกลุ่มกันเพื่ออภิปราย และปรึกษาหารือเกี่ยวกับเนื้อหาวิชานั้นๆ

2. หลักสูตรที่เน้นในด้านสังคม (Social-oriented Curriculum) เนื้อหาวิชาที่กำหนดเป็นขอบเขตของหลักสูตรประเภทนี้ จะเป็นการนำแนวคิด ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน นำมาพิจารณา ศึกษา และหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนั้น วิธีการที่ดีที่สุดที่จะให้ผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ก็โดยการพัฒนา และส่งเสริมสมรรถภาพของผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของตนเอง และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักการดำเนินชีวิตในสังคม การแก้ไขปัญหาต่างๆ การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนในลักษณะกลุ่ม การปรึกษาหารือ การสรุปปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีทักษะในการสื่อสาร เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคม

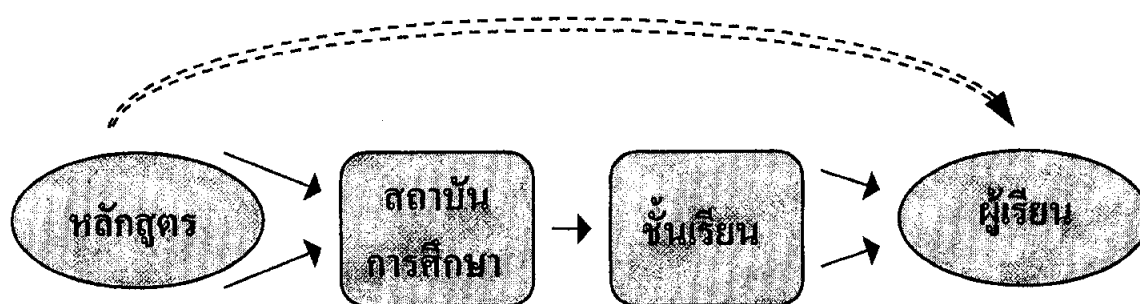
3. หลักสูตรที่เน้นในด้านประสบการณ์ (Experience-oriented Curriculum) การกำหนดขอบเขตของหลักสูตรประเภทนี้ จะเน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จริง หรือเป็นการสร้างสถานการณ์จำลอง โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้รู้จักและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถดำเนินการหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง อย่างมีเหตุผล ซึ่งการที่ผู้เรียนจะสามารถบรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ ก็ด้วยการฝึกปฏิบัติ หรือได้รับทราบแนวทางการแก้ปัญหาของผลของการกระทำ หรือการมีความรู้ตามที่ได้รับจากประสบการณ์นั้น

4. หลักสูตรที่เน้นในด้านผู้เรียน (Individual-oriented Curriculum) หลักสูตรประเภทนี้จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนตามความสนใจ ดังนั้นวิธีการที่จะให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ก็โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาสมรรถภาพของตนเอง ความก้าวหน้า ความสนใจ ตามศักยภาพสูงสุดของตนเอง

นอกเหนือจากขอบเขตของหลักสูตรประเภทต่างๆแล้ว ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย นโยบายหรือปรัชญาการศึกษาของแต่ละโรงเรียนที่แตกต่างกัน เนื้อหาวิชาเบื้องต้น หรือเนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนได้ศึกษามาแล้ว รายละเอียดของกระบวนวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน บทบาทของผู้สอน ผู้เรียน และชุมชน ตลอดจนธรรมชาติของนักเรียนและวัฒนธรรมสังคมนั้นๆ

จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ และรายละเอียดกระบวนการวิชา

ในการนำหลักสูตรมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาตั้งแต่ปรัชญาของชุมชนและสถาบันการศึกษา รวมถึงขอบเขตของหลักสูตรซึ่งจะทำให้ผู้สอนสามารถพัฒนา และนำหลักสูตรมาใช้ได้ชั้นเรียนได้อย่างมีเป้าหมาย

ความสำคัญของการนำหลักสูตรมาใช้ในชั้นเรียน อยู่ที่ผู้สอนในการพัฒนาหลักสูตรให้สามารถนำมาใช้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม กับผู้เรียน สภาพแวดล้อมของชุมชน และเนื้อหาวิชา ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เรียนจะได้รับความรู้ และทักษะ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ปรับตนเองในด้านอารมณ์ ให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม และสภาพแวดล้อม ตลอดจนการมีเจตคติที่ดี ซึ่งเป็นไปตามปรัชญา หลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำมาใช้ในชั้นเรียน ผู้สอนจะต้องศึกษาดังแต่หลักการ จุดมุ่งหมาย หรือจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตอย่างกว้างๆของหลักสูตรจุดประสงค์ของหลักสูตรในแต่ละกลุ่มวิชา รวมทั้งคำอธิบายรายละเอียดกระบวนการวิชา เพื่อนำมาจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในชั้นเรียน (operational objectives) สำหรับกระบวนการวิชาหนึ่งๆ และกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (behavioral objectives) สำหรับการจัดการเรียนการสอนในรายคาบเวลาต่อไป ดังตัวอย่างดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) หน้า 1)

หลักการ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มีหลักการดังนี้

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของคนในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงาน ตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชนและครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

เมื่อพิจารณาหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วจะเห็นว่า มีลักษณะที่กว้าง มุ่งเน้นคุณลักษณะของผู้เรียนในเรื่องต่างๆไป สนับสนุนปรัชญาการปกครองของประเทศ การปรับตนเองให้สามารถอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ปรับปรุงแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเอง ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในทุกวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนอกเหนือจากเนื้อหาวิชาและทักษะที่ผู้เรียนจะต้องศึกษา และเรียนรู้ในแต่ละวิชา เพื่อเป็นพื้นฐานของความรู้ในการประกอบอาชีพแล้ว ผู้สอนยังจำเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะรู้จัก และสำรวจความสามารถของตนเอง มีความเป็นประชาธิปไตย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของสังคมเป็นสำคัญ

นอกจากหลักการ และจุดมุ่งหมายแล้ว ในหลักสูตรฯยังกำหนดรายละเอียดต่างๆ เช่น โครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการศึกษา ระยะเวลาในการเรียน รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนด้วย

กลุ่มวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ประกอบด้วย 5 กลุ่มวิชา ซึ่งในแต่ละกลุ่มวิชาจะมีจุดประสงค์กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้สอนยึดเป็นแนวทางอย่างกว้างๆสำหรับการดำเนินการสอนในแต่ละรายวิชาของกลุ่มวิชานั้นๆ ตัวอย่างเช่นกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ หลักสูตรฯได้กำหนดจุดประสงค์วิชาภาษาต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 20 รายวิชาไว้ดังนี้

<p style="text-align: center;">วิชาภาษาต่างประเทศ</p> <p style="text-align: center;">จุดประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none">
1. เพื่อพัฒนาความสามารถ ความถนัด ในด้านภาษาต่างประเทศตามความสนใจของผู้เรียน
2. เพื่อให้มีทักษะเบื้องต้น ด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ในภาษาที่เลือกเรียน สำหรับใช้ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาภาษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งให้รู้วัฒนธรรมที่สอดคล้องอยู่ในภาษา
3. เพื่อให้เห็นคุณค่าของภาษาที่เลือกเรียน และมีนิสัยรักการอ่าน
--

และเมื่อพิจารณารายละเอียดกระบวนวิชา อ 011 ภาษาอังกฤษหลัก 1 ซึ่งเป็นรายวิชาหนึ่งที่หลักสูตรฯกำหนดให้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 โดยใช้เวลาเรียน 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค มีรายละเอียดกระบวนวิชาดังนี้

อ 011 ภาษาอังกฤษหลัก 1

4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

สำรวจความสามารถพื้นฐานในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ฟังการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้ศัพท์ใกล้ตัวและโครงสร้างพื้นฐานของภาษา ฟังประโยค และข้อความสั้นๆ พูดสื่อความเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน อ่านออกเสียง อ่านบทอ่าน สั้นๆ เขียนคำและประโยค เพื่อให้มีความพร้อม ความสนใจ และมีทักษะเบื้องต้น ในการสื่อความหมาย และเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษา

ในการนำหลักสูตรมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องศึกษา และ วิเคราะห์รายละเอียดกระบวนการวิชา เพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมสำหรับการเรียนการสอน ซึ่งผู้สอนอาจจะจัดในลักษณะของหน่วยการสอน หรือในแต่ละคาบเวลาของการสอนก็ได้ รวมทั้งพิจารณาจุดประสงค์ของวิชาภาษาต่างประเทศ เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย จากรายละเอียดของ กระบวนการวิชา อ 011 ภาษาอังกฤษหลัก 1 ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฯ ผู้สอนจะสามารถ วิเคราะห์ และนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม พอสังเขป ได้ดังต่อไปนี้

อ 011 ภาษาอังกฤษหลัก 1

4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

สำรวจความสามารถพื้นฐานในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ฟังการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้ศัพท์ใกล้ตัวและโครงสร้างพื้นฐานของภาษา ฟังประโยค และข้อความสั้นๆ พูดสื่อความเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน อ่านออกเสียง อ่านบทอ่าน สั้นๆ เขียนคำและประโยค เพื่อให้มีความพร้อม ความสนใจ และมีทักษะเบื้องต้น ในการสื่อความหมาย และเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษา

จุดประสงค์ทั่วไป ประกอบด้วย

1. สำรวจความสามารถพื้นฐานในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน
2. เพื่อให้มีความพร้อม ความสนใจ
3. เป็นพื้นฐานในการเรียนภาษา

สำหรับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะต้องจัดทำเป็นรายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับการเรียนการสอนตลอดเรียนประกอบด้วย

1. ฟังการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้ศัพท์ใกล้ตัวและ โครงสร้างพื้นฐานของภาษา
2. มีทักษะเบื้องต้นในการสื่อความหมาย
3. ฟังประโยค และข้อความสั้นๆ
4. พูดสื่อความเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
5. อ่านออกเสียง อ่านบทอ่านสั้นๆ
6. เขียนคำและประโยค

ผู้สอนจะต้องพิจารณารายละเอียดของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นำมาเขียนเป็นรายละเอียดสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนด สำหรับการดำเนินการสอนในแต่ละคาบเวลามีดังต่อไปนี้พอสังเขปคือ

ทักษะการฟัง

1. เมื่อฟังคำสั่งสั้นๆ 10 ประโยค นักเรียนสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้องทุกประโยค
2. เมื่อกำหนดให้ฟังประโยคบอกเล่า ปฏิเสธ และคำถาม อย่างละ 5 ประโยค นักเรียนสามารถจำแนกประเภทของประโยคได้ถูกต้อง อย่างละ 4 ประโยค

ฯลฯ

ทักษะการพูด

1. เมื่อกำหนดให้นักเรียนนับจำนวนเลข 1 -100 นักเรียนสามารถนับได้ถูกต้องครบถ้วน
2. เมื่อกำหนดคำถามอย่างง่ายๆ 5 คำถาม นักเรียนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง 4 คำถาม
3. เมื่อกำหนดภาพให้ 3 ภาพ นักเรียนสามารถอธิบายสั้นๆ ได้ถูกต้อง ทั้ง 3 ภาพ

ฯลฯ

ทักษะการอ่าน

1. เมื่อกำหนดจำนวนเลข 1 - 100 นักเรียนสามารถอ่านได้ถูกต้องทุกจำนวน
2. เมื่อกำหนดข้อความ 1 ข้อความ นักเรียนสามารถอ่านประโยคต่างๆในข้อความอย่างถูกต้อง มีจังหวะสม่ำเสมอ และออกเสียงเชื่อมระหว่างคำถูกต้อง 80 %
3. นักเรียนสามารถอ่าน วัน เดือน ปี จากปฏิทินได้ถูกต้อง
4. เมื่อกำหนดเนื้อเรื่องซึ่งมีความยาว 15 ประโยค นักเรียนสามารถอ่านและตอบคำถามได้ถูกต้องภายใน 8 นาที

๑๓๑

ทักษะการเขียน

1. เมื่อกำหนดคำศัพท์ให้ 10 คำ นักเรียนสามารถเขียนสะกดตัวได้ถูกต้อง 8 คำ
2. เมื่อกำหนดตัวเลขจำนวนไม่เกิน 100 ให้ 10 จำนวน นักเรียนสามารถเขียนเป็นตัวอักษรได้ 8 จำนวน
3. เมื่อกำหนดรูปประโยคที่ไม่สมบูรณ์ให้ 10 ประโยค นักเรียนหาคำศัพท์มาเติมให้ประโยคสมบูรณ์ได้ 8 ประโยค
4. เมื่อกำหนดภาพ 10 ภาพ พร้อมทั้งคำถาม What's this? นักเรียนเขียนคำตอบได้ถูกต้อง 8 ภาพ
5. เมื่อกำหนดให้ดูภาพ หรือของจริง 1 สิ่ง นักเรียนสามารถเขียนประโยคบรรยายภาพหรือสิ่งที่เห็นได้ 5 ประโยค

๑๓๑

ลักษณะสำคัญของจุดมุ่งหมาย รวมทั้งจุดประสงค์ของหลักสูตรนั้น จะครอบคลุมจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย นอกจากนี้จุดมุ่งหมายจะต้องมีองค์ประกอบต่อไปนี้คือ

1. มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยง สอดคล้อง และสัมพันธ์กันตั้งแต่จุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา จุดประสงค์ทั่วไปของการเรียนการสอน และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งผู้สอนเป็นผู้นำมาปฏิบัติในชั้นเรียน

2. เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดจุดประสงค์ในลักษณะที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสามารถ และสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน

3. ตรงตามเป้าหมายที่มุ่งให้ผู้เรียนมีพฤติกรรม มีความสามารถ ทักษะ และเจตคติตามที่รัฐกำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งเป็นไปตามปรัชญาของประเทศ

4. จุดประสงค์ที่กำหนดจะต้องชัดเจน ระบุความต้องการ ความมุ่งหวังของพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดได้

การกำหนดจุดประสงค์ และการแปลความหมายของหลักสูตรให้อยู่ในลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนในการพิจารณาเลือกเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีตามที่หลักสูตรกำหนดด้วย

การพิจารณาเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

การนำหลักสูตรมาใช้ในรูปของการเรียนการสอนนั้น เนื้อหาวิชาเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่คุณสอนจะต้องศึกษา และพิจารณาเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์ทั่วไปในรายละเอียดกระบวนการวิชา รวมทั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอนเป็นอย่างดี เนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่คุณสอนจะต้องนำมาดำเนินการสอนให้แก่ผู้เรียน สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทตามลักษณะของเนื้อหาวิชาได้ ดังต่อไปนี้ (Print:141)

1. เนื้อหาความรู้ (knowledge) ได้แก่เนื้อหาความรู้ที่เป็นความจริง หรือข้อเท็จจริง แนวคิด หลักการ รวมทั้งคำจำกัดความ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้

2. ความรู้ในด้านทักษะ และกระบวนการ (skill and process) เป็นทักษะพื้นฐาน และกระบวนการต่างๆที่ผู้เรียนจะต้องศึกษา เช่น การอ่าน การเขียน ทักษะการสื่อสาร การคิดคำนวณ รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจ และทักษะการคิดโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3. ความรู้ทางด้านค่านิยม (values) ซึ่งประกอบด้วยเจตคติ ความเชื่อ และการมีสุนทรียภาพ หรือความซาบซึ้งทางด้านจิตใจ

นอกจากลักษณะของเนื้อหาวิชาดังกล่าวแล้ว ผู้สอนจะต้องพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (sequence) ให้มีความต่อเนื่องกันตามลักษณะพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย วุฒิภาวะ ประสบการณ์ของผู้เรียน ความสนใจ ความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้มาก่อน รวมทั้งระดับความยาก-ง่ายของเนื้อหาวิชา และทักษะหรือกระบวนการที่เหมาะสมกับผู้เรียน

สำหรับความรู้ในด้านค่านิยม เจตคติ หรือความเชื่อนั้น เป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องดำเนินการสอนควบคู่ไปกับความรู้ในด้านเนื้อหาวิชา หรือทักษะ โดยให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง แนวคิด ซึ่งจะทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และมีริษรรมที่คืบงามได้ เช่นเมื่อต้องการให้ผู้เรียนมีความเชื่อ หรือมีค่านิยมว่าการสูบบุหรี่ เป็นสิ่งที่ไม่ควรประพฤติ หรือปฏิบัติ ผู้สอนจะต้องให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องของข้อเท็จจริง ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริงดังนี้ การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อผู้ที่อยู่ข้างเคียง หรือเด็กๆ ก่อให้เกิดโรคต่างๆทำให้น้ำหนักลดลง ซึ่งจะนำไปสู่แนวคิด หรือหลักการที่ถูกต้อง และจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยม หรือความเชื่อที่มีมาแต่เดิมได้ อย่างไรก็ตามการจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาให้มีความต่อเนื่องกันซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้งในด้านเนื้อหาความรู้ ทักษะ และกระบวนการ มีดังต่อไปนี้

1. จัดตามลำดับจากสิ่งที่ย่างๆ ธรรมดา ไปสู่สิ่งที่ยากกว่า (simple to complex) ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่ย่างๆเพียงเล็กน้อยก่อนที่จะเพิ่มปริมาณให้มากขึ้นหรือเรียนในกิจกรรมที่ยากขึ้นไปของเนื้อหาวิชานั้นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะธรรมชาติของแต่ละเนื้อหาวิชา โดยอาจจะเป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนในส่วนที่เป็นปลั๊กย่อย ข้อเท็จจริง ย่างๆก่อน แล้วจึงเรียนในส่วนรวมทั้งหมด การนำข้อเท็จจริงไปใช้ในภายหลัง หรือเรียนในเรื่องทั่วไปกว้างๆก่อน และจึงเรียนให้มากขึ้นเน้นเฉพาะในรายละเอียดต่อไป

2. จัดให้เรียนจากสิ่งที่คุ้นเคย เข้าใจง่ายก่อน แล้วจึงนำไปสู่การเรียนที่ยากขึ้น หรือมีความคุ้นเคยน้อยลง (familiar to unfamiliar) ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเริ่มจากสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคย เข้าใจ หรืออยู่ใกล้ตัวของผู้เรียน นำไปสู่กิจกรรมการเรียนที่ต้อง

ศึกษา หรือค้นคว้าเพิ่มมากขึ้น เป็นการท้าทายความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนให้ศึกษา หรือค้นคว้าหาความรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนไม่รู้ หรือไม่มีความคุ้นเคยในเนื้อหาวิชานั้นๆ

3. จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม (concrete to abstract) โดยที่ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็น สัมผัส หรือมีทักษะในสถานการณ์การเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดขึ้น หรือจัดให้มีประสบการณ์ และทักษะก่อน แล้วจึงให้ผู้เรียนใช้ความสามารถในการอธิบาย สรุป หรือเชื่อมโยงความรู้โดยใช้ภาษาพูดของตนเอง หรือการเขียนบรรยาย รวมทั้งให้สามารถจัดแบ่งสิ่งที่ได้มีประสบการณ์มาแล้วเป็นกลุ่ม เป็นพวกได้

4. จัดเนื้อหาวิชาตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้น ก่อน-หลัง (chronological) ผู้สอนจะต้องพิจารณาเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา ระยะเวลา และเหตุการณ์ ซึ่งความเข้าใจเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ หนึ่งๆที่เกิดขึ้นก่อน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป หรืออาจจะสามารถทำนายเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ โดยใช้แนวความคิดที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ตัวอย่างของเนื้อหาวิชาได้แก่วิชาประวัติศาสตร์ คนตรี หรือ วรรณคดี เป็นต้น

แนวทางการเลือกเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และรายละเอียดกระบวนการวิชาที่กำหนดไว้นั้น ผู้สอนควรจะได้กำหนดเกณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาเลือกเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับผู้เรียนดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาวิชาจะต้องมีความสำคัญ หรือมีคุณค่าเหมาะสมที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ขึ้นอยู่กับลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกัน เช่นมีลักษณะเป็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง มีลักษณะกิจกรรม ทักษะ หรือแม้กระทั่งเนื้อหาวิชาที่มุ่งส่งเสริมความเป็นระเบียบวินัยของผู้เรียน หรือส่งเสริมลักษณะการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2. เนื้อหาวิชาจะต้องมีความถูกต้อง ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ และความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชากับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งในการดำเนินการสอน ผู้สอนควรจะได้จัดทำ ขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่จะต้องสอน ในแต่ละเทอม เพื่อดูความถูกต้องของเนื้อหาวิชา และความสอดคล้องกันของหลักสูตรด้วย

3. เนื้อหาวิชาจะต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของสังคมด้วย ทั้งนี้ ผู้เรียนจะต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการ คุณค่า และลักษณะของประชาธิปไตย มี

ความเชื่อถือ เข้าใจลักษณะของกลุ่ม และสังคม เอาใจใส่ และร่วมกันดูแลสภาพของสังคม ที่ตนอยู่ ตลอดจนยอมรับ และสามารถปรับตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไปในทางที่ถูกต้องด้วย

4. ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกเนื้อหาวิชาซึ่งผู้เรียนจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งหมายถึงเนื้อหาวิชาที่จะเป็นการเตรียมผู้เรียนแต่ละคนสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ที่เหมาะสมในสังคมอนาคต รู้จักละเว้นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ รู้สภาพความเป็นอยู่ และฐานะทางเศรษฐกิจของตนเอง ตลอดจนมีค่านิยมพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งประกอบด้วย ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย และรับผิดชอบ

5. ผู้สอนจะต้องพิจารณาเนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนสามารถเรียนหรือศึกษาได้ โดยไม่ยากนัก ซึ่งหมายถึงเป็นเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับวัย ระดับความรู้ ความสามารถของกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะเรียนด้วย ดังนั้นผู้สอนอาจจะจัดเตรียมเนื้อหาวิชา โดยการทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน ก่อนที่จะพิจารณาเลือกเนื้อหาวิชาในเรื่องใหม่ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนต่อไป

6. เนื้อหาวิชาจะต้องเป็นที่น่าสนใจ เหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นการดึงความสนใจให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้ด้วย ทั้งผู้สอนจะต้องสร้าง หรือเร้าความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อเรื่องดังกล่าว ซึ่งในบางครั้งอาจจะมีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับความสำคัญของเนื้อหาวิชา ซึ่งเนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน มักจะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนไม่ใคร่สนใจ หรือไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ ดังนั้นผู้สอนจึงจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนในการพิจารณาเลือกเนื้อหาวิชาให้มีความสำคัญ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และจะต้องเป็นที่น่าสนใจของผู้เรียนด้วย

ในปัจจุบันความรู้ทางด้านวิชาการ และเนื้อหาความรู้ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดใหม่ๆ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีรวมทั้งสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและการดำรงชีวิตของประชากรในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งแนวทางการจัดเนื้อหาวิชาให้แก่ผู้เรียนควรจะครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. เนื้อหาสาระที่ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ รวมทั้งคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ให้ผู้เรียนยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือของกลุ่ม ซึ่งจะต้องมีส่วนร่วม มีความเอื้อเฟื้อ เสนอความคิดเห็นที่เหมาะสมในการดำเนินงาน และปฏิบัติตามกฎ หรือระเบียบของสังคมนั้น

3. มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำลงไป สามารถอธิบายเหตุผลของการกระทำนั้นๆ ได้ และพร้อมที่จะยอมรับ หรือแก้ไขเมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หรือเห็นว่ามิมีผลกระทบต่อผู้อื่น โดยส่วนรวม

4. มีความรู้ในด้านธรรมชาติ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับชุมชน สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

5. มีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของชุมชน และสังคม รู้จักการเลือกใช้ และปรับตนเองให้เหมาะสมกับสถานะทางเศรษฐกิจของตนเอง และการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

6. มีความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสังคม เช่นการใช้ปุ๋ย หรือหลีกเลี่ยงการทำให้เกิดมลภาวะ หรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เป็นต้น

แนวคิดในการจัดเนื้อหาวิชาให้แก่ผู้เรียน จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะให้ความรู้ รวมทั้งสอดแทรกความรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน ในด้านสิ่งแวดล้อม การรู้จักหน้าที่ การปรับตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งการให้ผู้เรียนมีวิจารณญาณในการคิด มีความสนใจใคร่รู้ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือจากเนื้อหาวิชา และทักษะที่กำหนดไว้ในหลักสูตรด้วย

การพิจารณากิจกรรมการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร พิจารณาเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้เวลาน้อยที่สุด สามารถเก็บสะสมความรู้ได้เป็นระยะเวลาตาม รวมทั้งมีทักษะ และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกเหนือจากการพิจารณากิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว การจัดและส่งเสริมบรรยากาศ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา และจิตใจ ก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งการเลือกรูปแบบการ

สอนเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้เป็นส่วนประกอบคือ

1. จุดมุ่งหมายของกระบวนการวิชา ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในลักษณะใด ซึ่งผู้สอนจะต้องพิจารณาว่าจะจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใดเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์

2. เหมาะสมและสอดคล้องกับระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนจะสามารถเรียนได้ด้วยความพอใจ

3. รายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งเนื้อหาวิชาบางตอนอาจจะเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่แตกต่างกัน

4. ภาระกิจของผู้สอนและการเตรียมตัวของผู้สอน ซึ่งควรจะพิจารณาเลือกรูปแบบการสอนที่ผู้สอนจะสามารถดำเนินการได้และมีความพร้อมเพื่อให้การดำเนินการสอนนั้นประสบความสำเร็จ

5. พิจารณาจัดรูปแบบการสอนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีทักษะที่ดีในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

6. ความร่วมมือของผู้บริหาร โรงเรียนในการสนับสนุนผู้สอนสำหรับการจัดรูปแบบการสอนที่จะส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นแนวคิดใหม่ที่จะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

วิธีการสอนในปัจจุบันมีอยู่มากมาย ซึ่งผู้สอนจะต้องรู้จักการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และสภาพการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรจะได้คำนึงถึงผู้เรียนในแนวทางต่อไปนี้คือ

1. เมื่อผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ผู้เรียนจะมีความสามารถในการเรียนรู้จากผู้สอนไม่เท่าเทียมกัน เช่นผู้เรียนบางคนจะสามารถเรียนได้ดี เมื่อใช้วิธีการบรรยาย และผู้เรียนบางคนจะสามารถเรียนได้ดี เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้เรียนโดยการศึกษา และค้นคว้าหาข้อมูล หรือให้ทำโครงการ เป็นต้น

2. รูปแบบ หรือวิธีการสอนหนึ่งๆ จะเหมาะสมกับสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมหนึ่งที่ไม่เหมือนกัน เช่น การสอนให้ผู้เรียนในด้านจิตพิสัย โดยใช้การบรรยายแต่

เพียงอย่างเดียวย่อมไม่เหมาะสม เท่ากับการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง หรือ การกำหนดสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักการคิดวิเคราะห์

3. ไม่มีวิธีการสอนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่จัดว่าเป็นวิธีการสอนที่ดีที่สุด ซึ่งทั้งนี้ผู้สอนจะเป็นผู้พิจารณาสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม จุดประสงค์ของวิชา และเนื้อหาวิชา เพื่อนำมาพิจารณาการเลือกใช้ และปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาวิชา และจุดประสงค์ของวิชานั้นๆ ซึ่งในบางครั้งผู้สอนอาจจะใช้รูปแบบการสอนหลายวิธีสำหรับการสอนในเนื้อหาวิชาหนึ่งๆก็ได้ โดยคำนึงถึงผลที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถสะสมการเรียนรู้นั้น ได้นาน

รูปแบบ หรือวิธีการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ในชั้นเรียนมีอยู่มากมาย ซึ่งจะสามารถแบ่งเป็นกลุ่มโดยคำนึงถึงลักษณะการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีดังต่อไปนี้

การสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง

การวัดและการประเมินผล

ในหลักสูตรฯจะบอกเกณฑ์การวัด และการประเมินความรู้และความสามารถของผู้เรียนไว้อย่างกว้างๆ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะดำเนินการวัดและประเมินความรู้ ความสามารถรวมทั้งทักษะของผู้เรียนเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณา และตัดสินใจว่า ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้สอนจะพิจารณาการประเมินความรู้และความสามารถของผู้เรียนได้ 2 รูปแบบ คือ

1. การประเมินผลความสามารถของผู้เรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะในด้านเนื้อหาวิชา ซึ่งผู้สอนจะทราบโดยการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบในชั้นเรียน หรือทดสอบความสามารถของผู้เรียนในปลายภาคเรียน เพื่อพิจารณาจากผลงานที่ผู้เรียนได้ทำ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้จะปรากฏในรายงานผลการเรียนของผู้เรียน การทดสอบประเภทนี้เรียกว่า product evaluation หรือ summative evaluation

2. การประเมินโดยการพิจารณาจากประสบการณ์ และกิจกรรมของผู้เรียน รวมทั้งกระบวนการทั้งหมดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น เช่นการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียน ความสม่ำเสมอในการส่งงาน การเสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งเป็นการประเมินผลในระหว่างการสอน ซึ่งผู้สอนจะต้องใช้การสังเกต การให้ผู้เรียนตอบคำถาม หรือการใช้แบบรายการตรวจสอบ (Checklist) ความสนใจ และการเอาใจใส่ในการเรียน รวมทั้งการให้ผู้เรียนทำรายงาน การประเมินผลในลักษณะนี้เรียกว่า process evaluation หรือ formative evaluation

เมื่อผู้สอนนำหลักสูตรมาใช้ในรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้น ผลของการประเมินผลความรู้ความสามารถของผู้เรียนจะสามารถทำให้ผู้สอนทราบความก้าวหน้าในด้านความรู้ความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตรงตามจุดประสงค์ทั่วไป และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลสำหรับผู้สอนในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนด้วย